

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Cap. XXVIII. Qua ratione particulare examen sumendum ex virtute
humilitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40093

2. p. tract. 5.
cap. 16.

imprimatur; in eo ad particulares & difficiles casus descendendum est, qui nobis occurrere possunt, quasi praesentes essent animum sumentes & in actum illas deducentes, donec nihil nobis obstat, sed omnia facilia videantur. Hoc enim modo extirpatur vitium, & virtus imbibitur, & animum intrat & perficit. Apta ad hoc dari potest similitudo ab aurifabris sumpta, qui ad purgandum aurum feruantes illud diu in fornace, dumque iam fufum est, addunt granum vnum sublimati, & incipit aurum magna vehementia feruere, donec sublimatum consumatur, quo consumpto, sedatur aurum. Post aurifaber alterum sublimati granum addit, & feruere rursus incipit aurum, sed non vehementia vt ante, & consumpto sublimato, iterum sedatur aurum.

Rursus tertio iniicit parum sublimati, & rursus feruet aurum sed quiete. Quarto sublimati parum auro addit, tuncque nihil se propter sublimatum commouet aurum, quasi nihil additum esset: tum enim purificatum est, idque purificationis auri signum est. Hoc ergo & nobis in oratione faciendum, ei addere aliquid sublimati imaginando aliquid mortificationis & contemptus ergo se offerre, & si turbari & commoueri incipias, insiste, donec orationis calore sublimati granum consumatur, & resiste, & quiete & tranquille in eo mane.

Post aliud sublimati granum iniice, cogitando, aliud quod difficile & magnae mortificationis & humiliationis negotium se offerre, etsi tamen ferbeat & turbetur natura, perseque donec consumas, & tibi sopiatis: & iterum atque iterum aliud adde granum & dum in te motum non excitat, nec turbationem generat sublimatum, sed in quo cunque sese offerente & occurrente negotio pacem & quietem habes, aurum probatum & purificatum est. Idque signum est te virtutis perfectionem adeptum esse.

CAPVT XXVIII.

Qua ratione particulare examen
sumendum ex virtute
humilitatis.

Particulare examen, vt suo loco diximus, semper de vna re sola faciendum: hac enim ratione medium hoc efficacius & maioris energiae est, quam si multa simul conglobentur, ideoque particulare dicitur, quod de vno solo fiat. Idque tanti est momenti, vt vitium vel virtus aliqua saepius & plerumque per partes, & paulatim sumenda sit, vt quis facilius, quod intendit, assequatur. Hocque hic in virtute vsu venit, si sumere examen vis, vt superbiam ex corde extirpes, & humilitatis virtutem assequi, non in generali sumendum est, humilitas enim de superbia multa complectantur & si sic in generali sumas, sicque nusquam superbus, sed vbique humilis eris: latum examen est, & latius erit, si de duobus vel tribus instituatur, sicque nihil efficit, sed paulatim & per partes instituendum est.

Aduerte in quo communiter soles humilitatis sentire defectum, & superbiam habere, & hinc incipe, & postquam vno absoluueris, aliud sume, & post aliud, & sic paulatim in te extirpabis superbiam vitium & humilitatem acquires. Hoc ergo hic diuidemus & sub diuidemus, vt tanto commodius & maiore cum fructu fiat huius virtutis tam necessariae particulare examen.

Sit ergo primum verba non loqui, quae laudem & existimationem propriam oolent. Cum enim vitium hoc appetit honoris & existimationis nobis quasi congenitum sit, & tam altas in corde nostro egerit radices vt quasi non lentientibus aut aduertentibus nobis lingua verba effutiat, quae directe vel indirecte laudem nostram sapiant. Ex abundantia enim cordis diu os loquitur. Simulatque honorificum quid

quid se offert, vellemus eius pars esse & dicimus. Illic eram, causa fui cur ita fieret, nisi per me stetisset, &c. Primo hæc res mihi oblata est, affirmo si tale non fuisset negotium, et si pars illius fuisset, tacuisses. Huiusmodique multa sunt verba, quæ sæpe non aduertimus, donec illa dixerimus. Ideoque conducit de hoc particulare examen institui, vt hac inspectione & bona consuetudine malam illam abrogemus, quam habemus, & nobis quasi congenita est.

Secundum est, quod nos monet sanctus Basilius, vt & SS. Hieronymus, Augustinus, & Bernardus: vt non lubentes audiamus nos ab alio laudari, & bona de nobis narrari: nam & hic magnum periculum situm est. Dicit Sanctus Ambrosius, dum diabolus pusillanimitate & desperatione frangere non potest; laborat nos præsumptione & superbia deducere. & dum nos dedecore vincere non potest, facit nos laudari & honorari, vt ea nos ratione perdat. In vita S. Bachonii legitur, illum solitum fuisse monasterio exire ad partes solitarias, vt oraret, eoque redeunte sæpius veniebant dæmonia, & vt veniente magno exercitu cum Imperatore multis comitato, illum præcedebant, & impedimentis remotis, dicebant: *Date locum homini Dei*, *date locum homini Dei*, vt periculum facerent, an hac ratione illum ad superbiam erigere possent, ipse vero ridebat & illudebat illis. Idem & tu fac, quando te laudari audis, vel honoris cogitationem subit. Persuade te diabolum, audire hæc tibi dicentem, & ride & illude illi, sicque hac te tentatione expedies.

S. Ioannes Climachus de hoc particulare quid refert. Dicit diabolum cuidam monacho aperuisse prauas cogitationes, quibus alterum impugnabat, quod id eo fecit, vt ille qui impugnatus erat, audiens ex huius monachi ore id, quod in animo habuerat, monachum Prophetam esse duceret, & laudaret, & sanctum prædicaret, & sic superbiret, Vnde

facile videre, quanti faciat diabolus, vt superbia hac cor nostrum repleatur, & vana philautia, quandoquidem torstradibus & dolis conatur. Quare Sanctus Hieronymus ait: *Nos ergo ad patriam festinantes, mortiferos syrenum cantus surda debemus aure pertransire.* Maris enim huius syrenes vitandæ, quæ homines fascinant, & in iudicio perdunt. Musica hæc humanæ laudis nostris auribus tam suauis est melos, & dulcis harmonia, vt nulla sit Syren, quæ nos ita fascinet, & extra se rapiat: ideoque nos hic surdos esse conuenit, & aures obturare.

Hieronymus.

S. Ioannes Climachus dicit, dum laudamur, oculis subiiciamus peccata nostra, & laudibus iis nos indignos reperimus, sicque ex illis maiorem humilitatem & confusionem referemus. Hoc ergo secundum esse potest, ex quo examen institui potest, vt non gaudeas, quod alius te laudet & bonum de te dicat. Eni & coniungi potest, vt gaudeas, dum alius laudatur & de eo bona dicuntur: quod aliud & maximo momenti est. Dumque inuidiæ aliquem sensum aut motum habes, quod alius laudatur & bona de eo dicuntur, aut delectationem aliquam vanam, quod de te bonum dicatur, erorem & defectum esse persuade.

Climachus quid agendum dum laudamur.

Tertium, vnde examen particulare elicere liceat est nihil agere, vt videamur & æstimemur ab hominibus, quod monet CHRISTVS Seruator noster in Evangelio: Matthæi 6. vers. 1. *Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: alioqui mercedem non habebitis, apud patrem vestrum, qui in cælis est.* Hoc valde vtile examen est, & in multas potest partes diuidi.

3. In bonis nostris distimulandis & occultandis.

Primo potest institui, vt nihil faciantus humano respectu: Deinde, vt id fiat Dei solum causa, postea illud exacte facere, vt quod in DEI conspectu sit, & vt DEO non hominibus seruiatur, donec ita fiant opera, vt videantur nos in illis potius amare, quam opera-

operari, vt fusius egimus dum loquere-
mur de rectitudine, & puritate inten-
tionis, quam in operando habere debe-
mus.

I. p. tract. 3.
4. In nobis
non excusan-
du dum ar-
guimur.

Quartum, vnde particulare examen
institui potest, est nos non excusare, nam
& ex superbia oritur, dum quid erroris
commisimus, vel nobis ab alio dicitur,
statim excusare volumus, & nobis etiam
non aduertentibus vna excusatio post al-
iam excidit, & quamuis non excusaue-
rimus, statim adhuc excusare conamur.

Psal. 14. 4.
Greg. 1. 12.
moral. c. 9.
Iob. 32. 33.

Ad excusandas excusationes in peccatis. S.
Gregorius in verba illa Iob: *Si abscondi
quasi homo peccatum meum, & celavi in si-
nu meo iniquitatem meam*: ponderat &
examinat verba illa, *quasi homo*, & dicit
homini proprium esse velle celare & ex-
cusare peccatum suum, ex natura enim
nobis hoc vitium aduenit, & heredita-
te primorum parentum ad nos deuolu-
tum est.

Qui se excu-
sat culpam in
Deum re-
fert.
Gen. 3. 12.

Simulatque primus homo peccauit,
inter arborum frödes se abdidit, & à Deo
deinobedientia repræhensus, statim se
muliere excusauit: *Mulier, quam dedisti
mihî socium, dedit mihî de ligno & comedi.*
Et mulier se serpenti excusauit: *Serpens de-
cepit me, & comedi.* Deus interrogabat de
peccato, vt id confitentes & cognosce-
ntes veniam consequerentur.

Ideoque dicit Sanctus Gregorius, ser-
pentem non fuisse interrogatum, quod
illi non esset ignoscendum: ipsique qui se
humiliare, & peccatum agnoscere de-
buerunt, vt veniam impetrarent, illud
augent, & amplificanc excusando &
Deum aliquo modo culpam attribuere
volendo: Domine, mulier, quam mihi
dedisti, causa huius fuit. Quasi dixisset:
Si mihi eam sociam non dedisses, nihil
horum contigisset: serpens quem crea-
sti & paradysum intrare permisisti, me de-
cepit, si non permisisses hic intrare, non
peccassem.

Dicit Sanctus Gregorius, postquam
ore Diaboli audiuerant, se Deo similes
fore, quamuis ei in Diuinitate similes es-
se non possent, volebant Deum sibi simi-

lem in culpa reddere: ideoque culpam ma-
iorem faciunt defendendo, quam fece-
runt committendo. Cum ergo talium pa-
rentum filij simus, vt hominibus hæc no-
bis infirmitas adhæst, simul cum culpa
& mala consuetudine, vt simulatque nos
quis alicuius vitij arguit, statim conemur
id excusando tegere, vt quibusdam fron-
dibus & ramis.

Et sæpe alicui non sufficit se excusasse,
nisi culpam in alium transferat. Sanctus
quidam ita se excusans erinacio æqui-
parat, qui aduertens, venatores illum
capere vel tangere velle, sine omni mo-
ra caput & pedes retrahit, & totum se
spinis velat, & fit vt globus, sic vt neque
tangi, neque capi possit, nisi se quis spinis
induat, vt prius videas sanguinem tuum,
quam corpus suum, vt dicit Sanctus ille,
huiusmodi sunt ei sese excusantes, si e-
nim illos tangere & defectus proponere
velis, statim se vt erinacius defendunt.

Et subinde tepungent, indicantes & te
in eo deficere: aliquando dicent & regu-
lam esse, ne quis alium repræhendant, ali-
quando alios magis errare, & tamen to-
lerari: si erinacium accesseris & rege-
ris; videbis an pungat. Hoc totum exi-
mia nostra superbia, quæ nos regit, pro-
uenit: defectus enim nostros in lucē ve-
nire volumus, nec nos deficientes haberi
& peius nos habet defectus nostros sciri,
& ideo existimationis iacturam nos fa-
cere; quam quod illos commiserimus: il-
licoque illos tegere, & excusare nitimur,
quantum possumus. Et sunt aliqui tam
male mortificati hæc in re, quod ante-
quam quid iis obiiciatur, ipsi præueniant
& se excusant, & rationem eius, quod obi-
ici potest, dare conantur: Si hoc fecerim,
idea de causa actum: si aliud ege-
rim ob aliam id actum causam. Quis to-
pungit, vt sic exsilias? stimulus & pun-
dio superbiæ, quæ in isceribus domi-
nantur, pungit, & illos exsilire cogit,
quamuis ante horam. Qui ergo in se hoc
vitium & prauam consuetudinem aduer-
tit, vile ei de eo particulare examen in-
stitui, donec nulla tibi sit voluntas viti-
cia

rua celare, sed potius latari te pro vitio-
fo haberi, simulatque peccasti, vt sic com-
pensetur & satisfiat pro peccato. Et licet
non peccaueris, & tamen arguaris, ne te
exceles: Dum Superior causam vel ra-
tionem, ob quam quid feceris, volet sci-
re, ipse a te quarere poterit, vel forsi-
tan tam eam nouit, & solum humilita-
tem explorare vult, & videre quo ani-
mo reprehensionem vel monitionem ac-
cipies.

Quintum, etiam est bonum examen,
cogere & circumcidere superbiae cogita-
tiones. Quis tam superbus & vanus est,
vt multae vanae & arrogantes cogitatio-
nes mentem eius subeant: putans se ma-
gna indignitate & munere positum esse.
Nunc te in patria tua te concionantem
cum magno applausu, & multo fructui-
maginatis, iam tibi videris legere & im-
pugnare tales theses & conclusiones, cum
magno astantium murmure & approba-
tione, vel aliis similibus negotiis. To-
tum hoc ex magna illa, quae nos habet,
superbia prouenit, quae his cogitationi-
bus germinat & gemmas emittit. Ideo-
que valde expedit particulare examen in-
stitui, ad eogendum & circumcidendum
vanas hasce cogitationes: vt & expedit
statim cogi & ligari inhonestas cogita-
tiones, & iudicia, & omnia vitia, quo quis
infestatur.

Sextum etiam bonum examen erit, o-
mnes habere vt Superiores, secundum
quod nos docet regula: vt nos animemus
ad humilitatem, studendo & petendo a-
lios nobis preponere, omnes in animo vt
Superiores habendo, & exterius eum re-
spectum & reuerentiam exhibendo, qua
cuiusque status admittit cum sinceritate
& simplicitate religiosa. Quod ex Apo-
stolo desumptum est. Licet enim in exte-
riora differentia habenda sit pro staruum
& personarum ratione, tamen quod ad
interiorem & veram humilitatem animae
attinet, vult pater noster, vt ipse hanc so-
cietatem & religionem minimam nomi-
nauit, ita quicumq; illi nomen dedit, vult
minimū omnium haberi, & vt omnes a-

Rodriguez exercit. pars 2.

lios superiores & meliores habeat. Hoc
ergo bonū valde & vtile examen fuerit, si
illud non speculatione tantum, sed &
praxi & exercitio sincere in actum dedu-
cere coneris ad quosuis ea humilitate &
respectu, quasi omnes forent superiores.
Si enim alium pro superiore habueris, nō
illi libere, nec austere loqueris, multo
minus verbis mordacibus & pungenti-
bus vel mortificatibus: nec illum tam fa-
cile iudicabis, nec grauius feres te ab il-
lo modo tractari: Et haec omnia vt defe-
ctus annotanda sunt, dum in horum exa-
men incidaris.

Septimum, de quo particulare exa-
men in hac materia potest institui, est in
bonam partem accipere omnes sese offe-
rentes humilitatis occasiones. Soles gra-
uiter ferre, dum quis tibi verbum ali-
quod dicebat, vel dum quid resolute &
cum imperio iuber, vel dum videris non
tanti ab eo, ac, alij fieri. Examen insti-
tue vt aequi boni consulas has & alias oc-
casiones, quae in tui vituperationem re-
dundare possunt. Hoc examen omnium
maxime proprium & vtilissimū est, quod
adferri potest ad humilitatem consequen-
dam.

Præterquam enim, quod præuenia-
mus quicquid se offerre potest, & de die
necesse nobis est, hoc examine possumus
in virtute progredi, & tres illos gradus,
quos in virtute posuimus, ascendere. Pri-
mo an omnia haec aequo animo tolerare
poteris, deinde illa prompte & facile ac-
cipere, donec non obistas, nec quid ho-
rum magnificias: postea inde consequi
vt cum gaudio illa feras & ob contemptū
tuum laceris: in quo, vt diximus, humi-
litis perfectio sita est.

Octauum, vnde quis particulare exa-
men facere poterit, tam in hac, quam si-
mili materia, est aliquos actus & exerci-
tia humilitatis aut alterius virtutis, cu-
ius examen instituitur, facere, tam ex-
terioris quam interioris, in iis se toties ma-
ne & toties vespere exercendo, pauciori-
bus actibus incipiendo & plures adden-
do, donec eius virtutis habitum & con-
suetu-

7. Omnia be-
ne interpreta-
sando.

Cap. præce-
denti.
8. Exerce-
do actus hu-
militatis.

suetudinem sibi pariat. Hoc modo inimici separati, & singulariter impugnati facilius vincuntur, & breui quod petitur acquiritur.

CAPVT XXIX.

Cum humilitate consistere posse, ab hominibus existimari & magni fieri.

Solet circa humilitatem certum se offerre dubium; cuius solutio nobis magni est momenti, ne nos lateat, quomodo hic nos gerere debeamus. Dicimus communiter & conuenienter Sanctorum doctrina, desiderandum esse vt contemnamur, abiiciamur & vilipendamus & nullo loco simus. Statim altera ex parte se offert, quomodo ergo cum proximis fructum faciemus, si nos contemnant, & nihili faciant? Ad hoc opus auctoritate apud illos pollere, & in bona apud eos esse opitacione & existimatione. Ideoque non malum, sed bonum videbitur expetere, vt aestimemur & magni ab hominibus fiamus. De hoc dubio tractant SS. Basilius, Gregorius & Bernardus, & huic apposite respondent, quod quamuis verum sit mundi honores & existimatione fugienda esse ob magnum in iis situm periculum, & quod ex nostra parte, & quantum ad nos attinet, expetendum sit vt spernamur & vilipendamus; tamen ob bonum aliquem finem & maius Dei seruitium licite & sancte hominum honor & existimatio desiderari potest. Ideoque dicit Sanctus Bernardus, quod quantum ad nos pertinet, nobis petendum est, vt alii noceant, & de nobis sentiant, quod nos de nobis ipsis sentimus & noscimus, & nos pro talibus habeant, quales nos ipsos habemus. Sapius tamen dicitur expetere, vt alii hoc sciant: ideoque aliquando permittitur sancte & licite petere, vt defectus nostri ipsos celebentur ne inde damnum incurrant, & in ipsis profectus aliquis spiritualis impediatur.

Basilius reg.
breuib. 185.
Greg. lib. 22.
moral. cap. 9.
Bern. ser. 42.
sup. Cantica
Humili ali-
quando honor
expetendus.

Necesse tamen id recte a nobis intelligi & stricte & magno spiritu, nam huiusmodi veritates soleat sub veritatum colore aliquibus magno damno esse, quod iis vti aesciant. Idem sancti clare hanc doctrinam exponunt, neinde errandi ansam arripiamus. Dicit Sanctus Gregorius: *Non nunquam etiam sancti viri de bona sua opinione gaudent, sed cum per hanc ad meliorem proficere audientes iurant, & vti in spiritualibus maiori auxilio sint. Nec iam de opinione sua, sed de proximorum gaudent utilitate, quia aliud est fauores quarere, & aliud de presertim exultare.*

Idque dicit Sanctus Gregorius non est de sua existimatione & opinione gaudere, sed de proximorum utilitate & fructu inter qua magnum discrimen est. Vnum est honores & existimationem humanam per se amare, & in iis subsistendo pro proprio commodo & delectatione, & vt magnus quis habeatur, & hominum opinione celebris: quod malum est: & aliud est, quando hoc ob finem aliquem bonum amatur, vt pro proximorum commodo, & ad animarum fructum colligendum: idque non malum sed bonum est.

Hocque modo licet nobis honorem & existimationem expetere, & vt bonam de nobis homines habeant opinionem ad maiorem Dei gloriam, & quod sic necesse ad proximorum aedificationem sit & vt in illis fructus fiat. Hoc enim non est de suo honore & existimatione gaudere, sed commodo & bono proximi, & maiore Dei gloria, vt ille qui sanctitatis causa purgationem admittit, quam tamen ex natura abhorret; sic & ille, qui humanum honorem quem fugit & spernit, expetit & admittit, vt eo casu modicum necessarium vel utile ad Dei seruitutem & animarum salutem, dicitur et reillum nihil aliud nisi Dei gloriam petere.

Sed inquiramus, qua ratione cognoscatur, num aliquis pure & pro Dei gloria & proximorum salute gaudet ob hominum